ՈՒՐԲԱԹ 27 ՄԱՐՏԻ 1881

Հրատարակվում է ամեն օր բացի երկուշաբթի և տոն օրերից։
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի։
Առանձին համարներով իւրաքանչիւրը 5 կոպ.։

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և տոն օրերից առաւօտեան 10—2 ժամը կէսօրից յետոյ։

Յատարարագրութիւնք գնւում են ուղղակի խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով. Въ редъ. газеты «Мегу Айастани», въ Тифлисъ, կամ Rédaction de «Meghou Haïastani», à Tiflis (Caucase).

ՈՒՐԲԱԹ 27 ՄԱՐՏԻ

Խմբագրութեան ուղղած թէ յօդուածները եւ թէ նամակները պէտք է պարզ դրուած լինին գրողի ստորագրութեամբ եւ հասցէով։ Խմբագրութիւնը կարող է փոփոխել, ուղղել եւ կրճատել յօդուածները։ Խմբագրութիւնը իր վերայ չէ առնում յետ ուղարկել յօդուածները եւ պահում է երկու ամիս մինչեւ ցպահանջ։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են ամեն մի բառին 1½ կոպէկ։
Յայտարարութիւնները ընդունվում են պ. Բ. Շահվերդեանի սրավիլիօնում։
Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն եւ օտար լեզուներով։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

№ 50 ՔՍԱՆԵԻԶՈՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 50

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ։
Կրկին Թիֆլիսի փոխադարձ հասարակութեան բանկի ընդհանուր ժողովի մասին։
Գաղաքական. — Ընչականները բրիւսէլում և վիէննայում.—Գաղաքական լուրեր։
«Մեղու» հեռագրներ։
Մանր լուրեր։
Յայտարարութիւններ։
Բանասիրական.—Թղթակցութիւն Ղզլարից։

ԹԻՖԼԻՋ, 27 ՄԱՐՏԻ 1881 թ.

Մարտի 22-ին կայացաւ Թիֆլիսի փոխադարձ բանկի ընկերութեան անդամների ընդհանուր ժողովը։ Ժողովին առաջարկած հարցերն էին՝ 1880 թ. տարեկան հաշուի վաւերացումն, ընկերութեան կանոնադրութեան վերաքննութիւնն և նոր ընտրութիւններ խորհուրդի երկու անդամոց և վարչութեան վերատեսչի։ Ներկայ էին մօտ 300 հոգի։ Տարեկան հաշիւը միաձայն հաստատուեցաւ։

Մենք մեր ընթերցողների ուշադրութիւնը կ'դարձնենք յիշեալ ընդհանուր ժողովում յարուցած երկու գլխաւոր կէտերի վերայ, մանրամասնութիւնները թողնելով մի այլ ժամանակի։

Առաջինը այն նշանաւոր խնդիրն էր, թէ ինչու այսպիսի փոխադարձ ընկերական հաստատութիւնն, որպիսին մերն է, պիտի ընկնի մեծ աչխատանոց ետևից։ Ասում էին, որ եթէ ընկերութեան խորհուրդը լաւ հսկողութիւն իւր պարտականութեանը, այն ժամանակ նա չպէտք է տար 20 % աչխատանք, կանոնադրութեան պօրութեամբ՝ ընկերութեան նպատակն է ո՛չ թէ մեծ աչխատանքներ տալ անդամներին, այլ միջոց տալ նոցա փոքր տոկոսիքով գումարներ պարտք անել ընկերութիւնից,— ուրեմն, խորհուրդը առևտրական մուրհակների զեղչման տոկոսիքը ո՛չ թէ 8 ¹/₂ (տարեկան) պիտի պահէր, այլ աւելի փոքր։ Ա-յո՛, ասում էին ատենաբանները, թէև տեղւոյս առևտրական բանկը նոյն միջոցին վերցնում էր մինչև 9 ¹/₂, և 10 տոկոս, բայց Թիֆլիսի առևտրական բանկը մեզ օրինակ չ'պէտք է լինի. մեր նպատակների մէջ մեծ պատասխանատուութիւն կայ։ Եւ մենք համաձայն ենք սրան։ Բայց ընկերութեան խորհուրդի թէ գլխաւոր և թէ բանասէր բաժանմունքներից երևեցաւ, որ խորհուրդը և այդ հարցով զբաղուած է եղել և թէ նա և այս տարուայ մէջ չատ անգամ միջոցներ է որոնել զեղչման տոկոսիքը փոքրացնելու, բայց ոչինչ հնարք չէ գտել։ Բացի այն, որ 1880-ին ատանդած գումարների որքանութիւնը Թիֆլիսի բոլոր բանկերում չատ պակասեցաւ, քան նախորդ տարի, ուրիշ ոչինչ չէ փոխուել։ Ընդհակառակն, առևտրական շրջանում ընդհանուր տագնապ է տիրում, և ամեն օր նոր ձեռնարկներ են փակվում։ Ուրեմն և ընկերութիւնը զբաղուելու իւր գլխաւոր պարբերների մէկից, միևնոյն ժամանակ առևտրը չատ նեղ դրութեան մէջն էր։ Անանկութիւնը անանկութիւնից յետ յառաջ էր գալիս և ո՛չ ոք չ'գիտէր թէ ծայրը որտեղ կ'վերջանայ։ Ամբողջ տարուայ մէջ ընկերութեան գանձարանում այնքան ազատ գումար չէ եղել, որ կարելի լինէր աւանդած գումարների պահանջելուն պատասխան տալ և հէնց սորա համար էլ՝ արքունական բանկում բացած վարկը ազատ էր պահում։ Տոկոսիքը փոքրացնելով, խորհուրդը վտանգի մէջ կ'ձգէր ընկերութեան գոյութիւնը, որովհետև ընկերները կ'սկսէին իրանց գումարները ուրիշ տեղ դնել, ուր աւելի ձեռնտու պայմաններ կ'գտնէին։ Ուրեմն ընկերութիւնը պրկվեցաւ իւր գլխաւոր պարբերների մէկից, միևնոյն ժամանակ առևտրը չատ նեղ դրութեան մէջն էր։ Անանկութիւնը անանկութիւնից յետ յառաջ էր գալիս և ո՛չ ոք չ'գիտէր թէ ծայրը որտեղ կ'վերջանայ։ Ամբողջ տարուայ մէջ ընկերութեան գանձարանում այնքան ազատ գումար չէ եղել, որ կարելի լինէր աւանդած գումարների պահանջելուն պատասխան տալ և հէնց սորա համար էլ՝ արքունական բանկում բացած վարկը ազատ էր պահում։ Տոկոսիքը փոքրացնելով, խորհուրդը վտանգի մէջ կ'ձգէր ընկերութեան գոյութիւնը, որովհետև ընկերները կ'սկսէին իրանց գումարները ուրիշ տեղ դնել, ուր աւելի ձեռնտու պայմաններ կ'գտնէին։ Ուրեմն ընկերութիւնը պրկվեցաւ իւր գլխաւոր պարբերների մէկից, միևնոյն ժամանակ առևտրը չատ նեղ դրութեան մէջն էր։ Անանկութիւնը անանկութիւնից յետ յառաջ էր գալիս և ո՛չ ոք չ'գիտէր թէ ծայրը որտեղ կ'վերջանայ։ Ամբողջ տարուայ մէջ ընկերութեան գանձարանում այնքան ազատ գումար չէ եղել, որ կարելի լինէր աւանդած գումարների պահանջելուն պատասխան տալ և հէնց սորա համար էլ՝ արքունական բանկում բացած վարկը ազատ էր պահում։ Տոկոսիքը փոքրացնելով, խորհուրդը վտանգի մէ-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ղ Զ Լ Ա Ր

(Թղթակցութիւն «Մեղու Հայաստանի» լրագրի)

Ամրողջ 20 տարիներ անցել են ահա, որ Ղզլարի հայոց հասարակութիւնը թատրոնական բեմի հետ ծանօթ է։ Սկսած 1860 թուականից մինչև այժմ՝ տեղիս հայոց երիտասարդութիւնը՝ միշտ անձնանուիրաբար՝ բարեգործական նպատակաւ՝ անդադար գործել է թատրոնական բեմի վերայ, տալով հայերէն և երբեմն ռուսերէն լեզուով զանազան ներկայացումներ։ Բայց և այնպէս՝ մեր երիտասարդութեան չ'յաջողվեցաւ մինչև օրս՝ ունենալ մի սեպհական և հաստատուն բեմ, որովհետև՝ 4 կամ 5 անգամ՝ մեծ աչխատութեամբ այս և այն տեղ փոփոխ մէջ չինուել է թատրոնի բեմը, և ամեն անգամ նորից դեկորացիաներ են պատրաստել, և ապա քանի մի խաղեր ներկայացնելուց յետոյ, նորից քանդել են բեմը և ոչնչացրել են թէ դեկորացիաները և թէ բեմական ամեն պատրաստութիւնները։ Սորա համար մենք մեղադրում ենք մեր հասարակութեան միայն, որ նա թատրոնի կրթողական նշանակութիւնը արդէն հասկացած լինելով չէ կամենում նորան պաշտպանել միշտ։ Թէպէտ մեր հասարակութիւնը՝ ոչ մի անգամ էլ իւր այցելութեամբ անտարբեր չէ գտնվել դէպի թատրոնը, և ընդհակառակն՝ միշտ սիրողաբար չատպել է ամեն խաղարկութիւն տեսնել և հետաքրքրվել, բայց թէ մեր կրիտասարդութիւնը հրպիսի դժուարութեամբ է թատրոնի գործը առաջ տարել, նա այդ բանը չէ կամեցել մինչև այժմ հասկանալ, և ինքն էլ իւր կողմից օգնել գործին։

Չ'նայելով, որ մենք հայերս ներկայումս ունինք թէ ինքնուրոյն և թէ թարգմանած պիէսաների չարաչա բէպկտուար,—չ'նայելով, որ մենք ունինք պ. Գ. Սունդուկեանի, պ. Մ. Պատկանեանի *) և Պօլսոյ մէջ այլ և այլ քանքարաւոր հեղինակների պէս հայոց բեմի վերականգնման օժանդակող գործիչներ, մենք դարձեալ թատրոնի պէս սուրբ գործի վերայ սառն աչքով ենք նայում։ Հայոց հասարակութիւնը պիտի հասկանայ, որ թատրոնի հիմնարկութիւնը ևս, դպրոցների, եկեղեցիների պէս մի սուրբ բան է։ Պիտի աչխատի ամեն տեղ այդ սուրբ հիմնարկութիւնը հաստատելու, որով ոչ միայն իւր կանքը կը կրթէ, այլ և՝ անգամ առիթ կըտայ վերոյիշեալ հեղինակներին խրախուսվելու և նորանց անունները անմահացնելու այդ փառաքրքրվել, բայց թէ մեր կրիտասարդութիւնը հրպիսի դժուարութեամբ է թատրոնի գործը առաջ տարել, նա այդ բանը չէ կամեցել մինչև այժմ հասկանալ, և ինքն էլ իւր կողմից օգնել գործին։

Չ'նայելով, որ մենք հայերս ներկայումս ունինք թէ ինքնուրոյն և թէ թարգմանած պիէսաների չարաչա բէպկտուար,—չ'նայելով, որ մենք ունինք պ. Գ. Սունդուկեանի, պ. Մ. Պատկանեանի *) և Պօլսոյ մէջ այլ և այլ քանքարաւոր հեղինակների պէս հայոց բեմի վերականգնման օժանդակող գործիչներ, մենք դարձեալ թատրոնի պէս սուրբ գործի վերայ սառն աչքով ենք նայում։ Հայոց հասարակութիւնը պիտի հասկանայ, որ թատրոնի հիմնարկութիւնը ևս, դպրոցների, եկեղեցիների պէս մի սուրբ բան է։ Պիտի աչխատի ամեն տեղ այդ սուրբ հիմնարկութիւնը հաստատելու, որով ոչ միայն իւր կանքը կը կրթէ, այլ և՝ անգամ առիթ կըտայ վերոյիշեալ հեղինակներին խրախուսվելու և նորանց անունները անմահացնելու այդ փառա-

*) Պ. Մկրտ. Պատկանեանցը դեռ 1861 թ. ունէր աչխատասիրած հայոց թատրոնի բեմի համար մի քանի պիէսաներ,—ինչպէս «Միջի մարդ կամ Մօղիքով»—կոմեդիա-վոդեվիլ, «Սառանի փայ» ողբերգութիւն, «Ալմաստ» կոմեդիա-վոդեվիլ, «Երեք հարուածք» դրամա, «Փարիզի դալլաք» կոմեդիա-վոդեվիլ, «Սուտ բարեկամք» դրամա, «Անհամչ ամուսնութիւն» դրամա, «Մեծ առանց սառանայի» դրամա, և այլն, որոնք չատ անգամ նոյն ժամանակներում կրկնվեցան մեր բեմի վերայ։

Ց. Ռ.

10 տոկոս, բայց Թիֆլիսի առևտրական բանկը մեզ օրինակ չ'պէտք է լինի. մեր նպատակների մէջ մեծ պատասխանատուութիւն կայ։ Եւ մենք համաձայն ենք սրան։ Բայց ընկերութեան խորհուրդի թէ գլխաւոր և թէ բանասէր բաժանմունքներից երևեցաւ, որ խորհուրդը և այդ հարցով զբաղուած է եղել և թէ նա և այս տարուայ մէջ չատ անգամ միջոցներ է որոնել զեղչման տոկոսիքը փոքրացնելու, բայց ոչինչ հնարք չէ գտել։ Բացի այն, որ 1880-ին ատանդած գումարների որքանութիւնը Թիֆլիսի բոլոր բանկերում չատ պակասեցաւ, քան նախորդ տարի, ուրիշ ոչինչ չէ փոխուել։ Ընդհակառակն, առևտրական շրջանում ընդհանուր տագնապ է տիրում, և ամեն օր նոր ձեռնարկներ են փակվում։ Ուրեմն և ընկերութիւնը զբաղուելու իւր գլխաւոր պարբերների մէկից, միևնոյն ժամանակ առևտրը չատ նեղ դրութեան մէջն էր։ Անանկութիւնը անանկութիւնից յետ յառաջ էր գալիս և ո՛չ ոք չ'գիտէր թէ ծայրը որտեղ կ'վերջանայ։ Ամբողջ տարուայ մէջ ընկերութեան գանձարանում այնքան ազատ գումար չէ եղել, որ կարելի լինէր աւանդած գումարների պահանջելուն պատասխան տալ և հէնց սորա համար էլ՝ արքունական բանկում բացած վարկը ազատ էր պահում։ Տոկոսիքը փոքրացնելով, խորհուրդը վտանգի մէ-

ւոր ասպարիզի մէջ։ Ժամանակ է արդէն, որ մեր հայոց հասարակութիւնը հասկանան այս պարզ ճշմարտութիւնը, որոնց թւում և Ղզլարի հայոց հասարակութիւնը, որի համար զգալի զժուարութիւն չէ լինելու՝ ունենալ մի օրինաւոր և մշտական թատրոնական բեմ։

Ղզլարի հայոց երիտասարդութիւնը անցած տարի 5—6 անդամ խաղարկութիւն տուեց հայերէն լեզուով, և ըստմեծի մասին ներկայացրեց պ. Գ. Սունդուկեանի նշանաւոր վաուտևիլները—«Պէպօ», «Լչի մկ գոն», «Բանդած Օջաղ», որոնք կարելին չափ լաւ կատարվեցան, և պ. բժ. Սուլթան—Շահի թարգմանած «Սուտ հէանում» 3 գործողութեամբ կոմեդիան, Մօլիէրի, և ուրիշ պիէսաներ։ Իսկ այս տարի 2 անդամ միայն։

—Վերջին անդամ այս տարի՝ այն է փետրվարի 13-ին, մեր խումբը յօգուտ աղքատաց քաղաքիս՝ ներկայացրեց առաջին անդամ «Բամելլա» անունով երգախառն թատերգութիւնը 5 գործողութեամբ, թարգմանութիւն Ֆրանսիերէնից Մանասեանի, Պօլիս։

Նկատ քան լսօսկս խաղի լավանդակութեան և խաղացողների կատարած դերերի մասին՝ աւելորդ չեմ համարում մի քանի խօսք ասել այս պիէսայի ներկայացման հանդամանքների աւելիով։

Հաստատ չ'գիտեմ, թէ որոնց ցանկութեամբ և խորհրդով յատաջացաւ այս ծանր պիէսայի ներկայացումը, որի պատրաստութեան և երգերը մուզիկայի հետ յարմարացնելու համար՝ գրեթէ ամսից աւելի ժամանակ խլվեցաւ հերիաթասերդներից, մինչդեռ նորա այդ միջոցում, բարեգործական նպատակաւ 4 կամ 5 ներկայացումն կարող էին տալ։

Համեմատելով մեր բեմի փոքրութեան հետ—այո, «ծանր» անուանեցի այս խաղը, պատճառ, մի այսպիսի պիէսա ներկայացնելու համար՝ հարկաւոր է ունենալ մի մեծ և ընդարձակ բեմ։ Կան այնպիսի տեղեր այս խաղի մէջ, որ միանգամայն դատրո են գալիս բեմի վերայ 10—15 դործող անձինք, աւելացնենք սորա վերայ, որ մեզանում ժամանակ բեմի վերայ 2 կամ 3 կերպ տեսարաններ են կատարվում, որ ի հարկէ, եթէ բեմը փոքր է, ոչ միայն խաղացողները բացարձակ չեն կարողանում շարժվել և չիոմվում են, անգամ խաղի իսկական պատկերը և նշանակութիւնը կորչում են։ Բայց պիտի ասել, որ «Բամելլայի» ներկայացումը չատ զգուշութեամբ յառաջ տարվեցաւ, և այս պատճառով, չատ յաջող վերջացաւ խաղը, որի համար և ժողովուրդը չատ գոհ մնաց։

Մեր նպատակից հեռի լինելով քննել այս պիէսայի արժանաւորութիւնը, մենք կ'նկատենք սորա մէջ միայն մի նկատելութիւն անել, այսինքն այն՝ որ սորա հերոսը բանիւ պիտի հանդիսանար «Բամելլան», ընդհակառակը հանդիս են գալիս գրեթէ ուրիշները։ Կարծելն պատճառ ունինք այս խաղի լավանդակութիւնը, որը գուցէ «Մեղուի» ընթերցողներից չատերին յայտնի չէ, և որից մանաւանդ՝ կարող է երևել մեր խօսքի ապացոյցը։

Անցքը անցնում է Ֆրանսիայի այժմեան մայրաքաղաքում,—թատերականը անյայտ։

Ինչպէս երևում է՝ խաղի սկզբում գործողների պատմածից, մի պառամեալ ծերունի «Թիպօ» անունով (պ. Գ. Ամիրաղանց,) որը, նոյնպէս գործողներից մինն է, և մինչև անդամ իւր ընկերներից «Տայր» է կոչվում, փարիզի մէջ վաղուց հետ հինուած է մի ընկերութիւն, որը և ներկայում խաղի մէջ գոյութիւն ունի։ Այս ընկերութիւնը նա սահմանում է փարիզի փողոցների մէջ թափառող, միանդամայն աղքատ, բայց իրանց պատիւը սրբութեամբ պահպանող մարդկներից։ Այս ընկերութեան բոլոր անդամները անուանում են «Թիթիներ» որ կ'նշանակէ գործաւորներ, որոնք թէպէտ մի որոշ արհեստով չեն պարապում, բայց ամեն տեսակ գործ կարողանում են կատարել, ինչպէս կօշկակարութիւն, դերձակութիւն, հնավաճառութիւն և այլն։ Բայի սորանից՝ այդ թիթիները դիշերները փողոցներում չրջելով՝ գետնից հաւաքում են դէն ձգած անպէտք բաներ, որ յետոյ տանում, ծախում են գործարաններում, և սրից այս տեսակ չատ գործեր կատարելով՝ աչխատում են իրանց ապրուստի համար օրական մի քանի ֆրանկ, և սրով պահպանում են իրանց սուրբ ընկերութիւնը։ Մինչև անդամ փարիզի հարուստ և մեծատուն պարոնները և տիկինները իրանց գաղանի նամակների տարուբերը հաւատում են թիթիներին, անձամբ այցելու-

ԳԻՒՂԱՀԱՅ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԻ

Ելեւէջներ 13-րդ դարու հին հայերէն «Tagbiet» – «ողջոյնի ոճեր»

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Ողջոյնի ձեւերը հայերէնի մէջ շատ են եւ տարբեր։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ առիթներով, ուրիշներ՝ ամէն առիթի համար։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ անձերու հետ, ուրիշներ՝ ամէն մարդու հետ։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ժամերու, ուրիշներ՝ ցերեկ ու գիշեր։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ եղանակներու, ուրիշներ՝ ամէն եղանակի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ տարիքներու, ուրիշներ՝ ամէն տարիքի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ դասակարգերու, ուրիշներ՝ ամէն դասակարգի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ազգերու, ուրիշներ՝ ամէն ազգի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ կրօնքներու, ուրիշներ՝ ամէն կրօնքի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ընկերներու, ուրիշներ՝ ամէն ընկերի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ընտանիքներու, ուրիշներ՝ ամէն ընտանիքի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ տեղերու, ուրիշներ՝ ամէն տեղ։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ժամանակներու, ուրիշներ՝ ամէն ժամանակ։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ պարագաներու, ուրիշներ՝ ամէն պարագայի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ նպատակներու, ուրիշներ՝ ամէն նպատակի։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ձեւերով, ուրիշներ՝ ամէն ձեւով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ոճերով, ուրիշներ՝ ամէն ոճով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ լեզուներով, ուրիշներ՝ ամէն լեզուով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ գրելաձեւերով, ուրիշներ՝ ամէն գրելաձեւով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ տառատեսակներով, ուրիշներ՝ ամէն տառատեսակով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ գրիչներով, ուրիշներ՝ ամէն գրիչով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ թուղթերու վրայ, ուրիշներ՝ ամէն թուղթի վրայ։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ գոյներով, ուրիշներ՝ ամէն գոյնով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ չափերով, ուրիշներ՝ ամէն չափով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ձեւերով, ուրիշներ՝ ամէն ձեւով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ ոճերով, ուրիշներ՝ ամէն ոճով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ լեզուներով, ուրիշներ՝ ամէն լեզուով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ գրելաձեւերով, ուրիշներ՝ ամէն գրելաձեւով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ տառատեսակներով, ուրիշներ՝ ամէն տառատեսակով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ գրիչներով, ուրիշներ՝ ամէն գրիչով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ թուղթերու վրայ, ուրիշներ՝ ամէն թուղթի վրայ։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ գոյներով, ուրիշներ՝ ամէն գոյնով։ Ոմանք կը գործածուին միայն որոշ չափերով, ուրիշներ՝ ամէն չափով։

1) Ելեւէջներ (տե՛ս Մ. Աբեղեան) մէջ մասնաւորապէս ուշադրութեան արժանի են հետեւեալները։

Ողջոյնի ձեւերը կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ, բ) բարդ, գ) կրկնակ, դ) եռակի, ե) քառակի, զ) հնգակի, է) վեցակի, ը) եօթնակի, թ) ութնակի, ժ) իննակի, ի) տասնակի։

Պարզ ողջոյնի ձեւերը կրնան ըլլալ՝ ա) ուղիղ, բ) շրջադարձային, գ) ոլորուն, դ) ծռուն, ե) կոտրուն, զ) ալեկոծ, է) ալեկոծ-ոլորուն, ը) ալեկոծ-ծռուն, թ) ալեկոծ-կոտրուն, ժ) ալեկոծ-ոլորուն-ծռուն, ի) ալեկոծ-ոլորուն-կոտրուն, ժա) ալեկոծ-ոլորուն-ծռուն-կոտրուն։

Բարդ ողջոյնի ձեւերը կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ-պարզ, բ) պարզ-բարդ, գ) բարդ-պարզ, դ) բարդ-բարդ։

Կրկնակ ողջոյնի ձեւերը կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ-պարզ, բ) պարզ-բարդ, գ) բարդ-պարզ, դ) բարդ-բարդ։

Եռակի ողջոյնի ձեւերը կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ-պարզ-պարզ, բ) պարզ-պարզ-բարդ, գ) պարզ-բարդ-պարզ, դ) պարզ-բարդ-բարդ, ե) բարդ-պարզ-պարզ, զ) բարդ-պարզ-բարդ, է) բարդ-բարդ-պարզ, ը) բարդ-բարդ-բարդ։

Քառակի ողջոյնի ձեւերը կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ-պարզ-պարզ-պարզ, բ) պարզ-պարզ-պարզ-բարդ, գ) պարզ-պարզ-բարդ-պարզ, դ) պարզ-պարզ-բարդ-բարդ, ե) պարզ-բարդ-պարզ-պարզ, զ) պարզ-բարդ-պարզ-բարդ, է) պարզ-բարդ-բարդ-պարզ, ը) պարզ-բարդ-բարդ-բարդ, թ) բարդ-պարզ-պարզ-պարզ, ժ) բարդ-պարզ-պարզ-բարդ, ի) բարդ-պարզ-բարդ-պարզ, ժա) բարդ-պարզ-բարդ-բարդ, ժբ) բարդ-բարդ-պարզ-պարզ, ժգ) բարդ-բարդ-պարզ-բարդ, ժդ) բարդ-բարդ-բարդ-պարզ, ժե) բարդ-բարդ-բարդ-բարդ։

Հնգակի, վեցակի, եօթնակի, ութնակի, իննակի եւ տասնակի ողջոյնի ձեւերը կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ-պարզ-պարզ-պարզ-պարզ, բ) պարզ-պարզ-պարզ-պարզ-բարդ, գ) պարզ-պարզ-պարզ-բարդ-պարզ, դ) պարզ-պարզ-պարզ-բարդ-բարդ, ե) պարզ-պարզ-բարդ-պարզ-պարզ, զ) պարզ-պարզ-բարդ-պարզ-բարդ, է) պարզ-պարզ-բարդ-բարդ-պարզ, ը) պարզ-պարզ-բարդ-բարդ-բարդ, թ) պարզ-բարդ-պարզ-պարզ-պարզ, ժ) պարզ-բարդ-պարզ-պարզ-բարդ, ի) պարզ-բարդ-պարզ-բարդ-պարզ, ժա) պարզ-բարդ-պարզ-բարդ-բարդ, ժբ) պարզ-բարդ-բարդ-պարզ-պարզ, ժգ) պարզ-բարդ-բարդ-պարզ-բարդ, ժդ) պարզ-բարդ-բարդ-բարդ-պարզ, ժե) պարզ-բարդ-բարդ-բարդ-բարդ, ժզ) բարդ-պարզ-պարզ-պարզ-պարզ, ժէ) բարդ-պարզ-պարզ-պարզ-բարդ, ժը) բարդ-պարզ-պարզ-բարդ-պարզ, ի) բարդ-պարզ-պարզ-բարդ-բարդ, իա) բարդ-պարզ-բարդ-պարզ-պարզ, իբ) բարդ-պարզ-բարդ-պարզ-բարդ, իգ) բարդ-պարզ-բարդ-բարդ-պարզ, իդ) բարդ-պարզ-բարդ-բարդ-բարդ, իե) բարդ-բարդ-պարզ-պարզ-պարզ, իզ) բարդ-բարդ-պարզ-պարզ-բարդ, իէ) բարդ-բարդ-պարզ-բարդ-պարզ, իը) բարդ-բարդ-պարզ-բարդ-բարդ, իթ) բարդ-բարդ-բարդ-պարզ-պարզ, ի) բարդ-բարդ-բարդ-պարզ-բարդ, իա) բարդ-բարդ-բարդ-բարդ-պարզ, իբ) բարդ-բարդ-բարդ-բարդ-բարդ։

2) Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ անձերու հետ, կրնան ըլլալ՝ ա) ծնողներու հետ, բ) զաւակներու հետ, գ) եղբայրներու հետ, դ) քոյրերու հետ, ե) հարազատներու հետ, զ) ազգականներու հետ, է) ծանօթներու հետ, ը) բարեկամներու հետ, թ) ընկերներու հետ, ժ) ամուսիններու հետ, ի) սիրելիներու հետ, իա) հարսնացուներու հետ, իբ) փեսացուներու հետ, իգ) հարսերու հետ, իդ) փեսաներու հետ, իե) աներոջ հետ, իզ) աներոջ հետ, իէ) աներայրներու հետ, իը) աներայրներու հետ, իթ) աներայրներու հետ, ի) աներայրներու հետ, իա) աներայրներու հետ, իբ) աներայրներու հետ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ տարիքներու, կրնան ըլլալ՝ ա) մանկական, բ) պատանեկան, գ) երիտասարդական, դ) հասուն, ե) ծերունական։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ դասակարգերու, կրնան ըլլալ՝ ա) գիւղացիական, բ) քաղաքացիական, գ) բանուորական, դ) մտաւորական, ե) զինուորական, զ) ոստիկանական, է) հոգեւորական, ը) ուսուցչական, թ) գրագիրական, ժ) վաճառականական, ի) արհեստաւորական, իա) գործարանական, իբ) հանքագործական, իգ) նաւագնացական, իդ) երկաթուղագործական, իե) հեռագրագործական, իզ) հեռաձայնագործական, իէ) ռատիոգործական, իը) թատերական, իթ) երաժշտական, ի) գրական, իա) գեղարուեստական, իբ) գիտական, իգ) ուսանողական, իդ) աշակերտական, իե) մանկապարտէզական։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ազգերու, կրնան ըլլալ՝ ա) հայկական, բ) թրքական, գ) քրտական, դ) արաբական, ե) պարսկական, զ) հնդկական, է) չինական, ը) ճապոնական, թ) կորէական, ժ) վիեթնամական, ի) ռուսական, իա) ուկրանական, իբ) լեհական, իգ) չեխական, իդ) սլովաքական, իե) հունգարական, իզ) ռումանական, իէ) բուլկարական, իը) սերպական, իթ) խորուաթական, ի) սլովենական, իա) ալպանական, իբ) յունական, իգ) իտալական, իդ) իսպանական, իե) պորտուգալական, իզ) ֆրանսական, իէ) գերմանական, իը) հոլանտական, իթ) դանիական, ի) նորվեգական, իա) շուէտական, իբ) ֆինլանտական, իգ) իսլանտական, իդ) անգլիական, իե) իռլանտական, իզ) ամերիկեան, իէ) կանատական, իը) աւստրալական, իթ) նոր զելանտական, ի) հարաւաֆրիկեան, իա) հիւսիսաֆրիկեան, իբ) հարաւամերիկեան, իգ) կեդրոնամերիկեան, իդ) հիւսիսամերիկեան։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ կրօնքներու, կրնան ըլլալ՝ ա) քրիստոնէական, բ) հրեական, գ) մահմետական, դ) հնդկական, ե) չինական, զ) ճապոնական, է) կորէական, ը) վիեթնամական, թ) ռուսական, ժ) ուկրանական, ի) լեհական, իա) չեխական, իբ) սլովաքական, իգ) հունգարական, իդ) ռումանական, իե) բուլկարական, իզ) սերպական, իէ) խորուաթական, իը) սլովենական, իթ) ալպանական, ի) յունական, իա) իտալական, իբ) իսպանական, իգ) պորտուգալական, իդ) ֆրանսական, իե) գերմանական, իզ) հոլանտական, իէ) դանիական, իը) նորվեգական, իթ) շուէտական, ի) ֆինլանտական, իա) իսլանտական, իբ) անգլիական, իգ) իռլանտական, իդ) ամերիկեան, իե) կանատական, իզ) աւստրալական, իէ) նոր զելանտական, իը) հարաւաֆրիկեան, իթ) հիւսիսաֆրիկեան, ի) հարաւամերիկեան, իա) կեդրոնամերիկեան, իբ) հիւսիսամերիկեան։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ընկերներու, կրնան ըլլալ՝ ա) ուսումնական, բ) գրական, գ) գեղարուեստական, դ) գիտական, ե) մանկապարտէզական, զ) տարրական, է) միջնակարգ, ը) բարձրագոյն, թ) համալսարանական, ժ) ակադեմական, ի) արհեստագործական, իա) գործարանական, իբ) հանքագործական, իգ) նաւագնացական, իդ) երկաթուղագործական, իե) հեռագրագործական, իզ) հեռաձայնագործական, իէ) ռատիոգործական, իը) թատերական, իթ) երաժշտական, ի) գրական, իա) գեղարուեստական, իբ) գիտական, իգ) ուսանողական, իդ) աշակերտական, իե) մանկապարտէզական։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ընտանիքներու, կրնան ըլլալ՝ ա) ազնուական, բ) հարուստ, գ) միջին, դ) աղքատ, ե) ամենաաղքատ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ տեղերու, կրնան ըլլալ՝ ա) տան մէջ, բ) տան դուրսը, գ) տան շրջակայքը, դ) տան մօտակայքը, ե) տան հեռուները, զ) տան ներսը, է) տան դուրսը, ը) տան շրջակայքը, թ) տան մօտակայքը, ժ) տան հեռուները, ի) տան ներսը, իա) տան դուրսը, իբ) տան շրջակայքը, իգ) տան մօտակայքը, իդ) տան հեռուները, իե) տան ներսը, իզ) տան դուրսը, իէ) տան շրջակայքը, իը) տան մօտակայքը, իթ) տան հեռուները, ի) տան ներսը, իա) տան դուրսը, իբ) տան շրջակայքը, իգ) տան մօտակայքը, իդ) տան հեռուները։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ժամանակներու, կրնան ըլլալ՝ ա) առաւօտուն, բ) կէսօրին, գ) երեկոյեան, դ) գիշերը, ե) ցերեկ ու գիշեր։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ եղանակներու, կրնան ըլլալ՝ ա) գարնան, բ) ամրան, գ) աշնան, դ) ձմրան։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ պարագաներու, կրնան ըլլալ՝ ա) տօնական, բ) հանդիսաւոր, գ) պաշտօնական, դ) կենցաղային, ե) ընտանեկան, զ) ընկերական, է) սիրային, ը) ամուսնական, թ) հարսնացուական, ժ) փեսացուական, ի) հարսական, իա) փեսական, իբ) աներոջական, իգ) աներայրական, իդ) աներայրական, իե) աներայրական, իզ) աներայրական, իէ) աներայրական, իը) աներայրական, իթ) աներայրական, ի) աներայրական, իա) աներայրական, իբ) աներայրական։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ նպատակներու, կրնան ըլլալ՝ ա) ուսումնական, բ) գրական, գ) գեղարուեստական, դ) գիտական, ե) մանկապարտէզական, զ) տարրական, է) միջնակարգ, ը) բարձրագոյն, թ) համալսարանական, ժ) ակադեմական, ի) արհեստագործական, իա) գործարանական, իբ) հանքագործական, իգ) նաւագնացական, իդ) երկաթուղագործական, իե) հեռագրագործական, իզ) հեռաձայնագործական, իէ) ռատիոգործական, իը) թատերական, իթ) երաժշտական, ի) գրական, իա) գեղարուեստական, իբ) գիտական, իգ) ուսանողական, իդ) աշակերտական, իե) մանկապարտէզական։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ձեւերով, կրնան ըլլալ՝ ա) ուղիղ, բ) շրջադարձային, գ) ոլորուն, դ) ծռուն, ե) կոտրուն, զ) ալեկոծ, է) ալեկոծ-ոլորուն, ը) ալեկոծ-ծռուն, թ) ալեկոծ-կոտրուն, ժ) ալեկոծ-ոլորուն-ծռուն, ի) ալեկոծ-ոլորուն-կոտրուն, ժա) ալեկոծ-ոլորուն-ծռուն-կոտրուն։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ոճերով, կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ, բ) բարդ, գ) կրկնակ, դ) եռակի, ե) քառակի, զ) հնգակի, է) վեցակի, ը) եօթնակի, թ) ութնակի, ժ) իննակի, ի) տասնակի։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ լեզուներով, կրնան ըլլալ՝ ա) հայերէն, բ) թրքերէն, գ) քրտերէն, դ) արաբերէն, ե) պարսկերէն, զ) հնդկերէն, է) չիներէն, ը) ճապոներէն, թ) կորէերէն, ժ) վիեթնամերէն, ի) ռուսերէն, իա) ուկրաներէն, իբ) լեհերէն, իգ) չեխերէն, իդ) սլովաքերէն, իե) հունգարերէն, իզ) ռումաներէն, իէ) բուլկարերէն, իը) սերպերէն, իթ) խորուաթերէն, ի) սլովեներէն, իա) ալպաներէն, իբ) յուներէն, իգ) իտալերէն, իդ) իսպաներէն, իե) պորտուգալերէն, իզ) ֆրանսերէն, իէ) գերմաներէն, իը) հոլանտերէն, իթ) դանիերէն, ի) նորվեգերէն, իա) շուէտերէն, իբ) ֆինլանտերէն, իգ) իսլանտերէն, իդ) անգլերէն, իե) իռլանտերէն, իզ) ամերիկերէն, իէ) կանատերէն, իը) աւստրալերէն, իթ) նոր զելանտերէն, ի) հարաւաֆրիկերէն, իա) հիւսիսաֆրիկերէն, իբ) հարաւամերիկերէն, իգ) կեդրոնամերիկերէն, իդ) հիւսիսամերիկերէն։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ գրելաձեւերով, կրնան ըլլալ՝ ա) ձախէն աջ, բ) աջէն ձախ, գ) վերէն վար, դ) վարէն վեր։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ տառատեսակներով, կրնան ըլլալ՝ ա) հայկական, բ) լատինական, գ) յունական, դ) կիւրեղեան, ե) արաբական, զ) հնդկական, է) չինական, ը) ճապոնական, թ) կորէական, ժ) վիեթնամական, ի) ռուսական, իա) ուկրանական, իբ) լեհական, իգ) չեխական, իդ) սլովաքական, իե) հունգարական, իզ) ռումանական, իէ) բուլկարական, իը) սերպական, իթ) խորուաթական, ի) սլովենական, իա) ալպանական, իբ) յունական, իգ) իտալական, իդ) իսպանական, իե) պորտուգալական, իզ) ֆրանսական, իէ) գերմանական, իը) հոլանտական, իթ) դանիական, ի) նորվեգական, իա) շուէտական, իբ) ֆինլանտական, իգ) իսլանտական, իդ) անգլիական, իե) իռլանտական, իզ) ամերիկեան, իէ) կանատական, իը) աւստրալական, իթ) նոր զելանտական, ի) հարաւաֆրիկեան, իա) հիւսիսաֆրիկեան, իբ) հարաւամերիկեան, իգ) կեդրոնամերիկեան, իդ) հիւսիսամերիկեան։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ գրիչներով, կրնան ըլլալ՝ ա) գրիչ, բ) մատիտ, գ) գունաւոր մատիտ, դ) ներկապնակ, ե) ներկապնակ-գրիչ, զ) ներկապնակ-մատիտ, է) ներկապնակ-գունաւոր մատիտ, ը) ներկապնակ-գրիչ-մատիտ, թ) ներկապնակ-գրիչ-գունաւոր մատիտ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ թուղթերու վրայ, կրնան ըլլալ՝ ա) սպիտակ, բ) դեղին, գ) կանաչ, դ) կապոյտ, ե) վարդագոյն, զ) կարմիր, է) նարնջագոյն, ը) մանիշակագոյն, թ) գորշ, ժ) սեւ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ գոյներով, կրնան ըլլալ՝ ա) սպիտակ, բ) դեղին, գ) կանաչ, դ) կապոյտ, ե) վարդագոյն, զ) կարմիր, է) նարնջագոյն, ը) մանիշակագոյն, թ) գորշ, ժ) սեւ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ չափերով, կրնան ըլլալ՝ ա) 1880 թ. ընդհանուր մարդահամարի (որ 1880 թ. Յունուար 1-ին կատարուեցաւ) ընդհանուր մարդահամարի ժամանակ, բ) 2,810,000 մ. տարածութեան վրայ, գ) 1880 թ. Յունուար 1-ին, դ) 10,000-էն աւելի բնակիչ ունեցող քաղաքներու մէջ, ե) 5000 էն 10,000 տարածութեան վրայ, զ) 5000 էն պակաս բնակիչ ունեցող գիւղերու մէջ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ձեւերով, կրնան ըլլալ՝ ա) ուղիղ, բ) շրջադարձային, գ) ոլորուն, դ) ծռուն, ե) կոտրուն, զ) ալեկոծ, է) ալեկոծ-ոլորուն, ը) ալեկոծ-ծռուն, թ) ալեկոծ-կոտրուն, ժ) ալեկոծ-ոլորուն-ծռուն, ի) ալեկոծ-ոլորուն-կոտրուն, ժա) ալեկոծ-ոլորուն-ծռուն-կոտրուն։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ ոճերով, կրնան ըլլալ՝ ա) պարզ, բ) բարդ, գ) կրկնակ, դ) եռակի, ե) քառակի, զ) հնգակի, է) վեցակի, ը) եօթնակի, թ) ութնակի, ժ) իննակի, ի) տասնակի։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ լեզուներով, կրնան ըլլալ՝ ա) հայերէն, բ) թրքերէն, գ) քրտերէն, դ) արաբերէն, ե) պարսկերէն, զ) հնդկերէն, է) չիներէն, ը) ճապոներէն, թ) կորէերէն, ժ) վիեթնամերէն, ի) ռուսերէն, իա) ուկրաներէն, իբ) լեհերէն, իգ) չեխերէն, իդ) սլովաքերէն, իե) հունգարերէն, իզ) ռումաներէն, իէ) բուլկարերէն, իը) սերպերէն, իթ) խորուաթերէն, ի) սլովեներէն, իա) ալպաներէն, իբ) յուներէն, իգ) իտալերէն, իդ) իսպաներէն, իե) պորտուգալերէն, իզ) ֆրանսերէն, իէ) գերմաներէն, իը) հոլանտերէն, իթ) դանիերէն, ի) նորվեգերէն, իա) շուէտերէն, իբ) ֆինլանտերէն, իգ) իսլանտերէն, իդ) անգլերէն, իե) իռլանտերէն, իզ) ամերիկերէն, իէ) կանատերէն, իը) աւստրալերէն, իթ) նոր զելանտերէն, ի) հարաւաֆրիկերէն, իա) հիւսիսաֆրիկերէն, իբ) հարաւամերիկերէն, իգ) կեդրոնամերիկերէն, իդ) հիւսիսամերիկերէն։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ գրելաձեւերով, կրնան ըլլալ՝ ա) ձախէն աջ, բ) աջէն ձախ, գ) վերէն վար, դ) վարէն վեր։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ տառատեսակներով, կրնան ըլլալ՝ ա) հայկական, բ) լատինական, գ) յունական, դ) կիւրեղեան, ե) արաբական, զ) հնդկական, է) չինական, ը) ճապոնական, թ) կորէական, ժ) վիեթնամական, ի) ռուսական, իա) ուկրանական, իբ) լեհական, իգ) չեխական, իդ) սլովաքական, իե) հունգարական, իզ) ռումանական, իէ) բուլկարական, իը) սերպական, իթ) խորուաթական, ի) սլովենական, իա) ալպանական, իբ) յունական, իգ) իտալական, իդ) իսպանական, իե) պորտուգալական, իզ) ֆրանսական, իէ) գերմանական, իը) հոլանտական, իթ) դանիական, ի) նորվեգական, իա) շուէտական, իբ) ֆինլանտական, իգ) իսլանտական, իդ) անգլիական, իե) իռլանտական, իզ) ամերիկեան, իէ) կանատական, իը) աւստրալական, իթ) նոր զելանտական, ի) հարաւաֆրիկեան, իա) հիւսիսաֆրիկեան, իբ) հարաւամերիկեան, իգ) կեդրոնամերիկեան, իդ) հիւսիսամերիկեան։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ գրիչներով, կրնան ըլլալ՝ ա) գրիչ, բ) մատիտ, գ) գունաւոր մատիտ, դ) ներկապնակ, ե) ներկապնակ-գրիչ, զ) ներկապնակ-մատիտ, է) ներկապնակ-գունաւոր մատիտ, ը) ներկապնակ-գրիչ-մատիտ, թ) ներկապնակ-գրիչ-գունաւոր մատիտ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ թուղթերու վրայ, կրնան ըլլալ՝ ա) սպիտակ, բ) դեղին, գ) կանաչ, դ) կապոյտ, ե) վարդագոյն, զ) կարմիր, է) նարնջագոյն, ը) մանիշակագոյն, թ) գորշ, ժ) սեւ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ գոյներով, կրնան ըլլալ՝ ա) սպիտակ, բ) դեղին, գ) կանաչ, դ) կապոյտ, ե) վարդագոյն, զ) կարմիր, է) նարնջագոյն, ը) մանիշակագոյն, թ) գորշ, ժ) սեւ։

Ելեւէջներ (Ե. Հիւրմէ Տէմոն), որոնք կը գործածուին միայն որոշ չափերով, կրնան ըլլալ՝ ա) 1880 թ. ընդհանուր մարդահամարի ժամանակ, բ) 2,810,000 մ. տարածութեան վրայ, գ) 1880 թ. Յունուար 1-ին, դ) 10,000-էն աւելի բնակիչ ունեցող քաղաքներու մէջ, ե) 5000 էն 10,000 տարածութեան վրայ, զ) 5000 էն պակաս բնակիչ ունեցող գիւղերու մէջ։

ՎԱՂԱԿՈՎԻՉ ԱՏԵԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀՐԱՏ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մամուլը տակից գուրս եկած թիֆլիզի հրատարակչ. ընկերութեան՝ **«ՆԵՂ և ԽՈՆԱՒ ԲՆԱԿԱՒՈՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ»** առողջ. գրքոյկը: Այս գրքոյկի երկրորդ մասի մէջ շատ օգտակար տեղեկութիւններ կան, այն է թէ՝ մեր ժողովրդի խեղճ դասը, մանաւանդ գիւղացիք, որ ստիպուած են նեղ և խոնաւ բնակարանների մէջ ապրելու, լինչ առողջապահական թեթև միջոցներով կարող են փորը ի շատէ ազատուիլ այդպիսի բնակարանների պատճառած վնասներից:

Յանկալի է, որ ընկերութեան վ. չութիւնը բարեհաճէր այդ օգտակար գրքոյկի գէթ մի մասը ձրիաբար բաժանելու մեր գիւղական ժողովրդոյ մէջ, ինչպես այդ կատարելու է Պօլսոյ սովէլ. յանձնաժողովը տաճկ. Հայաստանի գիւղերի համար, շատ կարևոր դասելով յիշեալ գրքոյկի մէջ հաղորդած խրատները հասարակ և խեղճ ժողովրդի օգտին:

ԱՂԻ ԽԱՆՈՒԹ

Նոր վերանորոգուած երկու մասի բաժանած ամբարներում ընդունվում է **ԲՈՒՐԻ ՋԹՏԵԼՈՒՀՈՒ** համար խանութում պատրաստի **ՄԵՓԵՆԱՅԻՆ**:

Ա.յտեղ և վաճառվում տըրվում այլ և այլ ապրանքների համար պահեստի տեղեր, ինչպիսի են—շաքարի, ցորենի, հաճարի, ալիւրի համար և այլն: Լաթոլիքան փողոցում, 5-րդ ուչաստակում: Հարցնել հէնց այնտեղ Ա. ՋՈՒԲԱԼՈՎԻՆ:

4—5

«ՓՈՐՁ ամագրի ներկայ տարուայ II համարում հրատարակուեցաւ մեր յայտարարութիւնը **«ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԱՍԻՆ»**: Այդ գրուածքը բաղկացած է աւելի քան տասնուչորս երեսից: Յանկանալով մշակել մեր բարերարների ընդհրբ, մի ամփոփ պատկեր կազմել նորանոր մասին և գործով մի ծառայութիւն մատուցանել մեր լեզուի զարգացմանն ու կանոնադրութեանը՝ մենք վերոյիշեալ յայտարարութեան մէջ առաջարկում ենք մեր բանասէր ընթերցողներին և առհասարակ գրելու կարողութիւն ունեցող անձանց, որ մեր տուած և գրականական լեզուով խմբագրած հինգ **ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐը՝ թէ քաղաքներում և թէ գիւղերում ՓՈԽԱԴԻՐՆ ԻՐԱՆՑ ՏՂԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՎ**:— Իսկ մենք բանական ճանապարհով փոխադրութիւններ ստանալուց յետոյ կը կազմենք մի գիրք, որի մէջ տպագրուած կը լինին մեր աշխատակիցների ազգանունները և, որից նոքա կը ստանան մի—մի օրինակ: Մանրամասնութիւնները կարելի է կարդալ «Փորձի» մէջ:

Յ. Նալչեանց.

3—10

Ներկայ մարտի 29 նշանակած «ԹԻՖԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ» ընդհանար ժողովը նոյն օրը լինելու չէ, այլ հետաձգվում է մինչև ապրիլ ամիս, օրուայ մասին կյայտնուի ընկերութեան անդամներին:

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

հիմնադիրները հրաւիրվում են պ. Աբծրունու թատրոնը կիւրակի, մարտի 29-ին, ժամը 12-ին, Ընկերութեան կանոնադրութեան ծրագիրը ստորագրելու համար:

ՕՂԻԱՀԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

ԻՆԾԵՆԵՐ—ՄԵՔԵՆԱԳՈՐԾ

Պարոն Յ. Յան Սպէօրկի.

Որ արդէն ութը տարի է, որ գործում է մեծ յաջողութեամբ մեր երկրի վեց գործարաններում, պատրաստում է **ՄԵՔԵՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԹԻՓԼԻՍՈՒՄ**, Վորոնցովի գետեղրում **№ 16**:

Մանրամասնութիւնք կարելի է իմանալ այնտեղ:

Կարլ Նէյման:

8—10

Գտած եկաւ մամուլի տակից և վաճառվում է «Ս. Նշանաբանի և պ. Ջ. Գրիգորեանցի «Ժողովածոյի» գրավաճառանոցներում **«ՄՏԱԻՈՐ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ»** գիրքը, հեղ. Յան Սախարեանցի, թարգմ. Գրիգոր Շահբազեանի: Գինն է 60 կոպ.: Օտարաքաղաքացիք կարող են ուղղակի թարգմանչին դիմել այս հասցէով՝ въ Тифлисъ, учителю Армянской Духовной Семинаріи Нерсисянъ, Григорію Шахъ-Будагянцу.

—

Տպագրութեան համար բոլորովին պատրաստ է թարգմանչի հեռանալ աշխատութիւնը. **ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ, ԲՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆԱՑ ՎԵՐԱՑ ՀԻՄՆՈՒԱԾ**»: Հեղ. Ա. Բամբուսեանի:

Բացի յայտարարած տեղերից «ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ» լրագիրը ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐՆԵՐՈՎ ծախվում է և պ. Գալար Տէր-Գալարեանի խանութում, Միլլի-փողոցում (Հայոց բազարի) № 48.

Մոսկվայում այս օրերս լոյս տեսաւ Յարութիւն քահանայ Պօղոսեանցի աշխատասիրած դասագրքի երկրորդ հատորը՝ «Պատմութիւն նոր կտակարանի», հանդերձ կարևոր բացատրութեամբ և Պաղեստինու աշխարհագրութեամբ: Գինն է 60 կ.: Գրավաճառներին նշանաւոր զիջումն կ'լինի: Յանկացողք կարող են դիմել հետևեալ հասցէով՝ въ Москвѣ, въ домѣ Армянской церкви, священнику Артемію Попову.

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՏՈԿՈՄՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿ.

Մարտի 16-ից մինչև ցնոր կարգադրութիւն.

Վճարուում է.	Վերցնուում է.
1. Ընթացիկ հաշուով.	1. Ջնդրուելին առևտրական մուրհակների 6 ամսով . . $7\frac{1}{2}\%$
Հասարակ . 4%	2. Ջնդրուելին մուրհակների, ապահովութեամբ անշարժ կալից . $7\frac{1}{2}\%$
՝ Պայմանաւոր $4\frac{1}{2}\%$	3. Արժէքների գրաւականով ընդունելիք պետական բանկայից 6 ամսով . . 7%
2 Գումարների աւե՝.	4. Մասնաւոր ընթացիկ հաշիւ.
ա. Մինչև ցպահանջ 4%	ա. Ապահոված տոկոսաբեր թղթերով $7\frac{1}{2}\%$
բ. 6 ամսով . $5\frac{1}{2}\%$	բ. Մուրհակներով ապահովագրած երկու ըստորագրութեամբ . 8%
գ. Մի տարով . 6%	5. Ջնդրուելին կրտրոնգների և թղթագրամների . . $7\frac{1}{2}\%$
դ. Երկու տարով և աւելի 6%	

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՆ

Վճարուում է.	Վերցնուում է.
1. Ընթացիկ հաշուով 4%	1. Ջնդրուելին առևտրական մուրհակների մինչև 6 ամիս 8%
2. Մինչև ցպահանջ ամանդի . . . 4%	2. Արժէքների գրաւականով.
3. 6 ամսական ամանդի 5%	ա. Ընդունելիք պետական բանկայից 7%
4. Երկու և աւելի տարով ամանդի . 6%	բ. Անընդունելիք պետական բանկայից 8%
	3. Մասնաւոր ընթացիկ հաշիւներ՝
	ա. Ապահոված արժէքներով . 7%
	բ. Ապահովագրած մուրհակներով . $8\frac{1}{2}\%$

Ձանազանութիւններ $\frac{1}{16}\%$ —2%:

ՓՈՓԻ—ԹԻՖԼԻՍՑԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.

Թիֆլիսից դէպի Փոթի գուրս է գնում.

	Ժամեր.			Տեղերի գինը.		
	առաւ.	կէս օր.	երեկ.	I կլ.	II կլ.	III կլ.
				ռ. կ.	ռ. կ.	ռ. կ.
Թիֆլիզ.	9. 21	12. 56	5. 18			
Մցխէթ	10. 11	1. 57	6. 27	1. 13	85	44
Գօրի .	11. 58	4. 35	9. 43	4.	3.	1. 53
Մինայր.	1. 29	6. 15	11. 57	6. 30	4. 73	2. 42
		գիշեր				
Բիօն .	6. 56	1. 45		11. 25	8. 44	4. 31
Փոթի .				16. 31	12. 24	6. 26

Փոթիից դէպի Թիֆլիզ.

	Ժամեր.			Տեղերի գինը.		
	Առաւ.	երեկոյ	գիշեր.	I կլ.	II կլ.	III կ.
				ռ. կ.	ռ. կ.	ռ. կ.
Փոթի .	9. 3	10. 22				
Բիօն .	12. 13	3. 30		5. 13	3. 84	1. 97
Մինայր.	5. 39	10. 1	1. 37	10. 1	7. 51	3. 84
		կէսօր.				
Գօրի .	7. 5	12. 20	4. 8	12. 33	9. 24	4. 73
Մցխէթ	8. 50	3.	7. 59	15. 19	11. 39	5. 82
Թիֆլիս				16. 31	12. 24	6. 26

Առաջին գնացքը Թիֆլիզ հասնում է 9 ժ. 31 ր. առաւօտեան, երկրորդը 3 ժ. 51 ր. կէսօրից յետոյ և երրորդը 7 ժ. 56 ր. առաւօտեան:

ՋԵՆ ՀԱՅՑՐԱՑ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐՈՎ

25 մարտի

Ալի Աբդուլ Հաջի Օղլին, Սոֆիա Միւրաքովային, Սարդիս Խէդանեանցին:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Կուկիայում, Սիմէոնովսկի փողոցի վրայ, Հավերպեանի տանը:

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, նաև տօն օրերին առաւօտեան ժամի 9—11. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—խորուրդական և վիներական (սիֆիլիտական) հ., ՐՈՒԴԿՕՎՍԿԻ — կանանց և ներքին հ., ժամի 11—1., ԼՈՒՆԿԵՎԻՉ—աչքերի, կաշուի և վիներական հ., ՇԱՀԱԶԻԶԱՆՑ—ներքին հ. ժամի 5—7. ՊԱՎԼՕՎՍԿԻ—ջղային, հոգեկան և ներքին հ., ՈՒՇԱԿՈՎ—երեխայոց հ., ՅԱՂԿԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ առաւօտեան ժամի 9—11, չորեքշաբթի և չաբաթ օրերը երեկոյեան ժամի 7—8 ընդհանուր ԹԻՖԼԻՍԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ. Հիւանդասոյը ունի դիւրաբերեալ բժիշկ և ընդունում է ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ հիւանդներ:

ԱՂՔԱՏՆԵՐԻՆ անվարձ է բժշկական խորհուրդը և դեղը:

Հիւանդանոցում բնակվում է բժիշկ ՆԱՀԱՏԱՐԵԱՆԸ:

ԲԺՇԿԱՆՈՑ

Հիւանդների ընդունելութիւնը սկըսվում է ժամը 9-ին և չարունակվում է մինչև 1 կէսօրից յետո:

Ներքին.—Գաւրոնսկի՝ մանկաբարձական և կանանց հիւանդութեանց համար, Գօրալէվիչ և Լիսիցեվ՝ ներքին հ., Ռօտինեանց՝ կանանց և երեխայոց հ., Բաբայեան՝ ջղային և ներքին հ., Շահմբօրսկի՝ վիներական և կաշուի հ., Գրիգորեանց 1-ն՝ խորուրդական և աչքի հ.:

Ներքին.—Մինակվիչ՝ խորուրդական հ., Բէյլ՝ աչքի հ., Բաբայեան՝ մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց հ., Լիսիցեվ և Վերմիչեվ՝ ներքին հ., Պետրովսկի վիներական հ.:

Ջրերի.—Կրասնօգլեդով և Լիսիցեվ՝ ներքին հ., Գրիգորեանց 2-դ՝ և Շահմբօրսկի սիֆիլիտական և կաշուի հ.:

Հէնէրիք.—Գաւրոնսկի՝ մանկաբարձական և կանանց հ., Բէյլ՝ աչքի հ., Բաբայեան՝ կանանց և երեխայոց հ., Բաբայեան՝ ջղային և ներքնաբանական՝ էլեկտրականով բժշկելի հ. (электротерапія), Լիսիցեվ և Պետրովսկի՝ ներքին հ., Գրիգորեանց՝ սիֆիլիսի և սեռական հ.:

Ռուսաստան.—Մինակվիչ՝ խորուրդական հ., Բաբայեան՝ մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց հ., Կրասնօգլեդով՝ Լիսիցեվ և Վերմիչեվ՝ ներքին հ., Շահմբօրսկի՝ վիներական և կաշուի հ.

Շաբաթ.—Լիսիցեվ՝ ներքին հ., Բէյլ՝ աչքի հ., Բաբայեան՝ ջղային և ներքին հ., Գրիգորեանց 2-դ՝ կանանց և ներքին հ., Պետրովսկի՝ վիներական հ.

Օրիորդաց ատամի հ. ընդունում է իր մօտ խեղճ հիւանդներին առանձին ժամանակ բժշկանոցի տամակով:

Գլխաւոր բժշկանոցի բժ. Լիսիցեվ:

ԲԱՆ

Հիւանդների ընդունելութիւնը սկըսվում է ժամը 9-ին և չարունակվում է մինչև 1 կէսօրից յետո:

Ներքին.—Գաւրոնսկի՝ մանկաբարձական և կանանց հիւանդութեանց համար, Գօրալէվիչ և Լիսիցեվ՝ ներքին հ., Ռօտինեանց՝ կանանց և երեխայոց հ., Բաբայեան՝ ջղային և ներքնաբանական հ., Շահմբօրսկի՝ վիներական և կաշուի հ., Գրիգորեանց 1-ն՝ խորուրդական և աչքի հ.:

Ներքին.—Մինակվիչ՝ խորուրդական հ., Բէյլ՝ աչքի հ., Բաբայեան՝ մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց հ., Կրասնօգլեդով՝ Լիսիցեվ և Վերմիչեվ՝ ներքին հ., Շահմբօրսկի՝ վիներական և կաշուի հ., Գրիգորեանց 2-դ՝ կանանց և ներքին հ., Պետրովսկի՝ վիներական հ.

Ռուսաստան.—Մինակվիչ՝ խորուրդական հ., Բաբայեան՝ մանկաբարձական, կանանց և երեխայոց հ., Կրասնօգլեդով՝ Լիսիցեվ և Վերմիչեվ՝ ներքին հ., Շահմբօրսկի՝ վիներական և կաշուի հ.

Շաբաթ.—Լիսիցեվ՝ ներքին հ., Բէյլ՝ աչքի հ., Բաբայեան՝ ջղային և ներքին հ., Գրիգորեանց 2-դ՝ կանանց և ներքին հ., Պետրովսկի՝ վիներական և կաշուի հ.

Ռուսաստան և Եւրոպայի բոլոր երկիրները ծանկուած նամակը արժէ (1/6 լոտի ծանրութեամբ) 7 կ.:

Պատուիրած նամակների գինը կրկնակի է:

ՓՈՍՏ

Թիֆլիզի փոստի կառավարութեան մէջ ընդունվում են և արձակվում, ամեն տարածի և ամեն ուղղակի թէ նամակներ, թէ լրագիրներ և թէ ծանր փոստի իրեր, ամենայն օր, բացի տօն օրերը, առաւօտեան 8 ժամից մինչև 1 կէսօրից յետո: Բացի դրանից ամեն օր, բացի կիւրակէ և տօն օրերը, առաւօտեան ժամը 7-ից մինչև 8 և 3-ից մինչև 7 ը կէսօրից յետո, իսկ կիւրակէ և տօն օրերը 7 ժամից մինչև 10 առաւօտեան և 3-ից մինչև 7 կէսօրից յետո, ընդունվում են և արձակվում հասարակ նամակներ:

Ռուսաստանի և արտասահմանի փոստը գնում է Թիֆլիսից ամեն օր բացի կիւրակէ և տօն օրերը, փոթիի ուղղակը (երկաթուղու միջոցով) ամեն օր, երեսնեան կարմիրը երեքշաբթի, հինգշաբթի և չորեքշ., Նախիջեանը և Կախէթիան կիւրակէ և չորեքշաբթի, Բագուինը, Ելիսաւետպոլի վիլայեթ երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ:

Նամակներ.

Քաղաքային փոստով նամակն արժէ 3 կ.:

Բայ նամակ օտար քաղաքներ 3 կոպ.:

Ռուսաստան և Եւրոպայի բոլոր երկիրները ծանկուած նամակը արժէ (1/6 լոտի ծանրութեամբ) 7 կ.:

Պատուիրած նամակների գինը կրկնակի է:

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ ТИФЛИСЪ 24-го МАРТА 1881 г. Типографія Амб. Эфіаджіанцъ и К. Տան բժշկապետ Մ. Ռոտինեանց: